

Se'n tornà á sa cambra, va pendre altre volta'l llibre, dirigí una rápida mirada á las páginas obertas com si tractés de que li suggerissin las mateixas ideas de feya poch. Are los pensaments no's referían pas sobre'l mustigatxe darrer y sobre la mort de que suara li parlava; anava recordantli tot quan en lo transcurs de sa vida se li havia tornat mústich, y sutilisant, sobre sa tomba ¡si'n veyá caure de fullas marsidas!

Li vingué á la memoria'l seu matrimoni. ¿Havia sigut felís? Si, ¿pero qu'es la felicitat? De recapacitar sincerament devia confessar que, entre'ls devers de la vida'n comú, en lo lloch de la estimació hi sobresortia quelcom ab més semblansa á la amistat, á la sumissió que als efectes del amor. Quan ella seguint en la sevas recordansas considerava'l somni ideal com un foch arderós y cóntant, tot abrusantho, encenentho, escalfantho, veyá que devia acompanyarho de molta lava y escorias, y de veras bona part d'aixó restava present.

¿No'n havia de igual modo, poch á poquet, com per un conveni callat, posada la vida ab ordre; ¡no s'havía moderat en sas pretensions—renunciament dirigit sobre lo més profundo, lo més volgut, lo més important— y tot no s'havía convertit com l'amistat de dugas personas ben educadas, que'n certas questions una's somet fidel al altre, y en moltas queda indiferent? Y, además, respecte d'ell no s'hi havia portat sempre de la mateixa manera com ab sos fills als qui tan estimava? ¿No sigueren realment ocasió los fills de que la bona armonía no hi fos constant y que pel contrari las malas caras sovintejessin? Y per últim, ¿no comprenía la felicitat del seu matrimoni sols en aixó, ab lo fi de que ella guiés los interessos comuns é inseparables, ab lo tacto de persona ilustrada com quan ab un altre's fa companyia, en lloch de sentir y viure ab un altre? Devía afegirhi que la indeferencia també se'n havia rosegada molta de felicitat... ¿Pero passá tal com va somiarho? ¿Los ideals, los somnis ahont havían anat á parar? Per aixó, donchs, tenia molt de veritable'l títol de fullas marsidas..... marsidas, n'era cert, la verdadera paraula, no aniquilament, sino marsidas, corsecadas.

Per dos cops se passejá amunt y avall de la habitació. Se detingué devant del gran bufet. Adintre hi guardava las primeras fullas marsidas... un símbol de quant li succehí. La clau giravoltá y lo calaix s'obrí. Reflexioná un moment, y tragué una caixeta

guardant lo ram de nuvia marsit; en lo centre s'hi veyá una rosa mitj oberta d'un roig fosch y voltant-la ampla cinta de sa flor predilecte l'heliotropi, y á fora com adorno una corona de botons de rosa blanca. ¡Tot mústech!

May en sa vida s'havía fixat com alashoras en lo marsiment d'aquella corona, tant marsida com lo recort de sa felicitat. ¿Aixó no eran fullas pera la seva tomba?

Ho posá'n las páginas del llibre y se decantá per mirar-se'n en lo tocador. ¡Ella marsida també ho era! En son cabell se n'hi destacava un de blanc! prompte d'altres ne compareixían. . . si sa filla, l'únich ser que li quedava pera estimar la enganyava, sofrint, romperia, desferia lo seu carinyo de mare... aquesta última consolació que res es prou pera curar y deuria arrencarse d'un cor mitj consumit.

De fora venia algú ¿era sa filla? La conegué ab lo trepitj y sa tristesa's cambiá'n nerviosa intranquilitat. Volia unicament ensajarse altre vegada en llegir l'enigme de sa fesomia, si era alegre ó triste la disposició de sa supericritat. De la expresió variable l'adoptada pera sa filla era sempre: una incertesa secreta, una retardansa constant de la última desilusión amarganta.

Y la porta s'obrí. Ruborosa, depressa, resplandint, ab vivor, entrá la noya. Va semblar com si ab ella d'un cop entrés á la habitació llum y calor encantadora.

—¡Mare!

Ni una paraula més. Sols va dir aquest mot ¡mare! Després amagá sa fesomia entre'ls brassos de sa mare, rihent, plorant, abressantla, y breu, parlava ab apassionada y esvalotada alegría. No s'atreví á mirársela, y la mare per un moment tolerá aquesta primera tempestuosa y ruidosa satisfacció íntima.

Pero ab tot la compregué, y la compregué perque ella mateixa havia patit molt, y allavoras estrenyé á sa filla ab son cor fidel y apassionat.

Y mentres la noya ab lo cap inclinat, s'explicava, se parava, tornava á comensar, buscava paraulas, per sobre d'ella mirava sa mare las flors mústegas del llibre y pel mitj de las llágrimas escapantse de sos ulls las va veure de nou frescas y gemadas. Las sonreya y n'hi semblava arribarli las fragancias de las flors, y sens que sortís dels seus llabis las hi preguntava, si's recordavan del gay amor per ella viscut; y de si tenían memoria de la ardenta besada